

Joh 20, 8-9 – Pasen 2023
In alle vroegte; paaskaars (tekst ZG 151); groet; ZG 155; gebed; Opw 832; lezen Joh 20, 1-10; Opw 799; preek; LB 632; lofverheffing – Opb 5; King of Kings; gebed; collecte; zegen; Opw 354
Bergschenhoek 9.4.2023

Hoe je kijkt bepaalt wat je ziet **dia**

Ik wil jullie een paar optische illusies laten zien. De een bekender dan de andere. (NB neem even de tijd). **Dia** Deze is bekend: wat zie je, een oude heks of een jonge vrouw? **Dia** Deze is ook leuk: wat zie je, een oude man of een herder met schapen? **Dia** Of, wat zie jij in dit gezicht? Platen van Escher zijn ook vaak heel verwarrend, deze bv **dia**: die omloop bij dat kasteel, dat kan helemaal niet, die houdt nooit weer op.

Optische illusies – ze brengen je in de war. Ze nodigen uit tot verder kijken. Hoe je kijkt bepaalt wat je ziet. Ga maar eens googelen en je vindt er honderden.

Dia Johannes vertelt over Pasen. Misschien is jou opgevallen, maar ik kan me voorstellen van niet: een paar keer wordt het woord ‘zien’ gebruikt. Zien is blijkbaar belangrijk, daar bij dat open graf. Om het Paasverhaal te vatten is het belangrijk om te zien. Maar het ene zien is het andere niet. Dat zal nog blijken. Johannes neemt ons mee: Dat open graf – wat valt erin te zien? Maar vooral: Wat zie *jij* erin?

Ik zie er niet veel in **dia**

Wat zie ik in dat open graf? Nou, kun je zeggen, niet zo veel. Best wel jammer met Pasen. Zoveel valt er niet te zien. Niemand was erbij toen Jezus opstond uit de dood, en levend het graf uitliep. Dat was wel anders toen Hij werd gekruisigd. Daar was iedereen bij, niemand die het kon hebben gemist. Maar dit, opstaan uit de dood – geen ooggetugen, geen camera of zo, of een live reportage die kon laten zien: Kijk, daar komt Hij uit het graf, Jezus uit Nazaret, de man die drie dagen geleden aan het kruis werd vermoord.

Dat is toch best jammer, vind je niet? Als het te zien was geweest, kon je het nog eens terugkijken. Als je je afvraagt of het wel echt is gebeurd. Hier, kijk, het staat op de band. Hard bewijs voor de opstanding van Jezus. Daar had je veel mensen mee kunnen overtuigen.

Maar dat is dus niet zo. Jezus' opstanding – niemand heeft het gezien. En dus als je erover begint, kun je te horen krijgen: Je ziet ze vliegen. Want dit is nogal apart: iemand staat op uit de dood. Het spot met alle natuurwetten die er zijn. Dood is dood. Opstaan uit de dood? Kom nou... Al vanaf het allereerste begin kom je dat tegen. Dat mensen dit maar een gek verhaal vinden. Het begon al met Jezus' eigen leerlingen. Kletspraat, zeiden ze zelfs. En geef ze maar eens ongelijk. Stel je voor: er komt vandaag nog iemand uit een graf lopen...

En wat denk je van jezelf? Wat zie jij in dat open graf? Ik vind het echt wel eens moeilijk om er iets in te zien. We zingen van die liederen. De dood is overwonnen... De macht van het kwaad gebroken... Satan, hij beeft... Alles buigt voor Koning Jezus... Dacht het niet. Kijk om je heen. De dood is springlevend, satan is nog lekker bezig, het kwaad tiert welig op deze aarde, en ik zie Poetin, Xi Jinping of weet ik veel welke machthebber nog niet buigen voor Jezus. Al die grote woorden. De werkelijkheid is anders. Dat open graf – wat valt er nou eigenlijk echt in te zien?

Maar zien maakt nog niet duidelijk **dia**

Maar zien kan op verschillende manieren. Het ene zien is het andere niet. Je hebt bijvoorbeeld zien als waarnemen, opmerken. Een feit constateren. Hé, kijk, een boom, er komen al knoppen aan. Je hebt ook een ander zien. Die boom met zijn knoppen – hoe komt dat eigenlijk, hoe zit het nou precies? Dan ga je er wat dieper naar kijken. Je hebt ook het zien van bijvoorbeeld een moeilijke wiskunde som: eerst snap je er geen bal van, maar opeens zie je het. Zien als inzicht krijgen.

In Johannes 20: 1-10 kom je ook verschillende vormen van zien tegen. Johannes gebruikt steeds een ander Grieks woord. Eerst is er het zien van Maria als ze bij het graf komt. Ze ziet een open graf, een weggerolde steen. Dan komt Johannes bij het graf. Hij kijkt naar binnen en ziet de linnen doeken liggen. Allebei zien als waarnemen, een feit constateren,

meer niet. Maria trekt meteen een conclusie: Ze hebben Jezus uit het graf gehaald. Johannes ook. Er liggen doeken, dus Jezus' lichaam ligt er nog.

Maar dan komt Petrus, hij gaat het graf in, hij ziet ook de linnen doeken, maar hij laat het wat meer op zich inwerken. Hij 'neemt in ogenschouw', om het wat moeilijk te zeggen. De doeken zijn netjes opgevouwen. Dit kan dus geen grafroof zijn. Maar wat dan wel? Petrus heeft een theorie, maar meer nog niet¹.

Nu komt Johannes het graf in. Bij hem gebeurt nu wat anders. Hij begint in te zien. Er begint iets te dagen. Zou het echt, zou Jezus zijn opgestaan uit de dood?

Drie keer zien, maar hoe ze ook kijken: ze begrijpen het niet. Wat is hier nou echt gebeurd? En wat betekent het? Ook Johannes is nog niet zover, ook al zou je denken van wel. *'Hij zag het en geloofde'*, staat in vers 8. Maar beter kun je lezen: *'Hij zag het en begon te geloven'*. Er begon een inzicht te dagen. Verder was hij nog niet.

Het lijkt alsof Johannes wil zeggen: Hoe je ook kijkt naar het graf, om er echt iets in te zien, is meer nodig. Aan zien alleen heb je niet zoveel. Dus wees niet zo bezig met zien, het willen zien, alleen maar blijven kijken naar dat open graf. Want zien, in welke vorm dan ook, maakt nog niet duidelijk.

Je hebt nieuw zicht nodig **dia**

Wat soms helpt: dat iemand je even heel anders tegen de dingen aan laat kijken. Je staart je blind op een bepaald probleem. En dan is er iemand die je als het ware even meeneemt om er van de andere kant tegenaan te kijken. Een verandering van perspectief. Het kan ertoe leiden dat je zegt: En nou zie ik het.

Johannes heeft het daar ook over. *'Ze hadden uit de Schrift nog niet begrepen dat Hij uit de dood moest opstaan'*. De Bijbel is nodig, zegt Johannes. Zien kun je pas in het licht van de Bijbel. Als je Gods eigen woorden erbij open legt, dan zie je wat dat open graf betekent, waar het voor staat. De Schrift, zegt Johannes. Niet zomaar wat losse flarden

¹ Het Griekse woord voor zien is hier 'theorein', waar dus 'theorie' vandaan komt.

tekst. Woorden van God. Hij heeft ervoor gezorgd: Ze komen op Schrift, ze staan zwart op wit, dus iedereen kan erbij. Wil je weten wat dat open graf betekent? Lees in de Bijbel en je gaat het zien.

En wat dan? Nou al die woorden en zinnen. Nou, heb je even... Waar zal ik beginnen? Dat God een God van leven is. Dat de duisternis het nooit zal winnen van het licht. Dat God niet de dood van zondaren wil, maar wil dat zij leven. Dat God de wereld zo liefheeft dat Hij zijn eigen Zoon heeft gegeven zodat een ieder die in Hem gelooft niet verloren gaat maar het eeuwig leven heeft. Dat de dood haar prikkel heeft verloren. Dat zijn koninkrijk komt. Dat alles nieuw wordt. Moet ik nog even doorgaan? Jezus heeft dan ook gelijk. Ja, Hij leeft! Hij *is* de weg en de waarheid, Hij *is* de opstanding en het leven. Al die woorden – geen woord van gelogen. Kloppend tot op de laatste komma. Wil je het volle zicht krijgen op dat open graf? Kijk dan verder. Laat God het zelf tegen je zeggen, wat hier gebeurt, wat dit open graf betekent.

Luister goed, zegt Johannes als het ware. Met het blote oog zul je het nooit echt zien. Je blind staren op dat open graf helpt niet. Verander van perspectief. Ga er eens op een andere manier naar kijken. Pak erbij wat God allemaal heeft gezegd. Ik verzeker je, er gaat een wereld voor je open!

Dan komt alles in een ander licht te staan **dia**

Nou is er in Johannes 20 een soort woordspel met de woorden zien en geloven. Het hoofdstuk begint met zien. En zien komt terug aan het eind als Thomas Jezus' wonden wil *zien*, om te kunnen geloven. Hij krijgt ze te zien. Wat een geluksvogel. Maar wat zegt Jezus? Wie zijn de echte geluksvogels? *'Gelukkig zijn zij die niet zien en toch geloven'*. Zien is mooi. Maar waar het om gaat: Geloof jij het?

En weet je, het is alsof Jezus met die woorden jou en mij vandaag rechtstreeks aan kijkt, zo over het hoofd van Thomas heen. Dat open graf – je kunt bezig blijven met zien in allerlei vormen, maar weet je waar het echt om gaat? Het gaat niet om zien, het gaat om *geloven*.

En geloven, lieve mensen, dat is anders dan zien. Bij zien kun je nog een soort van weglopen. Ah, ik snap het, wat mooi en bijzonder, Jezus opgestaan uit de dood, maar nu ga ik weer gewoon aan het werk, naar school of voor mijn kinderen zorgen. Geloven is: je hele leven eraan ophangen. Zeggen: dit is de basis waarop ik vanaf nu ga leven. Dit is mijn houvast, mijn fundament, dit geeft mijn leven zin en betekenis, dit geeft mij hoop, dit zorgt er voor dat ik het volhou en niet opgeef. Jezus is opgestaan. Hij leeft en ik met Hem. Geloven is: De schellen vallen van je ogen en je ziet het echt. En je zegt met Thomas mee: Mijn Heer en mijn God!

Dwars tegen alles in dat er te zien is. Als je rond kijkt. Dat hemeltergende onrecht. Het afschuwelijke lijden. Die hele verrotte, kapotte, uitgebuite wereld. Altijd maar dat vreselijke sterven. Het eeuwige liedje van mensen die het gewoon niet kunnen of niet willen: goed doen, liefhebben. Hopeloos. Nee dus. Hoopvol. De nieuwe dag is begonnen. Er komt licht in de wereld. Onuitroeibaar licht. En alles komt in dat licht te staan, het licht van Pasen. Jouw leven, onze hele werkelijkheid. Pasen zegt: Het zal gebeuren – Gods nieuwe wereld komt. Gods nieuwe wereld is vandaag begonnen. Er is maar één vraag echt belangrijk. Geloof jij dat?

Voor jou, jullie, neem eens één moment vandaag tussen de paaseieren in of weet ik veel wat. Denk er eens over. Of deel met elkaar. Dat open graf, wat zie *ik* er nou in?

Amen